

DEKLARATA BUXHETORE GJINORE

1. Të dhëna për programin e përzgjedhur

Emri i programit:

Programi 1 Administrimi

Nënprogrami 11 - Formimi dhe përmirësimi profesional brenda dhe jashtë vendit

Spektori (njësia organizative) përgjegjëse për zbatimin e programit:

Lloji i programit

Horizontale

Vertikale

Si lidhet programi me Strategjinë e Barazisë Gjinore 2022-2027:

Me qëllim të zbatimit të nenit 5 të Ligjit për mundësi të barabarta për gratë dhe burrat, Strategjia për Barazi Gjinore 2022-2027, Objektivi Strategjik Gratë, Paqja dhe Siguria, Objektivi specifik 2.7: Promovimi i barazisë gjinore për të arritur dhe ruajtur paqen pozitive (Gratë , Paqe dhe siguri) si dhe detyrimet që përmban Metodologjia e Buxhetimit të Përgjegjshëm Gjinor, Ministria e Mbrojtjes vijon zbatimin e buxhetimit të përgjegjshëm gjinor duke përzgjedhur nënprogramin e ri 11 "Trajnimi dhe përmirësimi profesional brenda dhe jashtë vendit". Ky nënprogram siguron planifikimin e mjeteve financiare për arsimim, trajnim dhe lloje të tjera të aftësisë dhe përmirësimit profesional (në tekstin e mëtejshëm: AAP) të punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes dhe Armatës së Republikës së Maqedonisë së Veriut në vend dhe jashtë saj (oficerët administrativë, personeli ushtarak dhe civil që shërben në Armatë). Me iniciativën për ofrimin e mundësive të barabarta për burrat dhe gratë në S&U dhe me përgatitjen e deklaratës së buxhetit gjinor, Ministria e Mbrojtjes demonstroi përkushtimin e saj për përfshirjen e perspektivës gjinore në politikën e mbrojtjes në periudhën 2022-2025.

Pasqyrë e shkurtër e programit:

Nënprogrami buxhetor 11 - Aftësimi dhe përmirësimi profesional në vend dhe jashtë vendit përfshin planifikimin dhe monitorimin e shpenzimeve që kanë të bëjnë me trajnimin dhe arsimimin e punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes dhe Armatës së Republikës së Maqedonisë së Veriut në vend dhe jashtë vendit. Gjegjësisht, ky nënprogram është futur në vitin 2020 pas shfuqizimit të nënprogramit të Qeverisë K2 – Aftësim dhe përmirësim profesional.

Në vitin 2020 nga ky nënprogram financohet edhe stërvitja e Armatës jashtë vendit, por nga viti 2021 pjesëmarrja në stërvitjet ndërkombëtare jashtë do të kalojë në një nënprogram tjetër. Departamenti i burimeve njerëzore është përgjegjës për planifikimin e nënprogramit 11. Realizohet në përputhje me Planin vjetor për arsimim, trajnim, zhvillim dhe përmirësim profesional dhe specializime të punonjësve të Ministrisë së Mbrojtjes dhe Armatës së Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Në nënprogramin 11 - Formimi dhe përmirësimi profesional brenda dhe jashtë vendit, janë planifikuar burime financiare për:

- mëditjet, shpenzimet e udhëtimit, akomodimi dhe shpenzime të tjera dytësore për udhëtime brenda dhe jashtë vendit mbi bazën e mëposhtme: seminare dhe lloje të tjera trajnimesh për NSHS;
- shërbimet kontraktuale (kosto për shkollimin, specializimet, studimet pasuniversitare; seminare dhe trajnime, si dhe për pagesën e kostove për bashkëpunëtorët e jashtëm të punësuar për realizimin e trajnimeve në vend);
- shpenzime të tjera korrente (shpenzime për shërbimet e kateringut për mysafirë dhe delegacione nga vendi dhe jashtë vendit, si dhe për blerjen e materialit përfaqësues).

2. Analiza e situatës (shpjegoni se cilat janë çështjet gjinore në sektorin/fushën e mbuluar nga programi dhe cilët faktorë kontribuojnë në pabarazinë gjinore)

Analiza e mëposhtme tregon mundësitë për NSHP përmes pjesëmarrjes së:

- trajnime të specializuara në Qendrën e Trajnimit "Dr. Joseph Kruzel",
- specializimet në vend, cikli i dytë dhe i tretë i arsimit;
- specializim, trajnim dhe kurse jashtë vendit (kurse në shkollat e NATO-s, Qendrat e Ekselencës; Qendrat e Trajnimit dhe Edukimit Partner, dhe kurse në përputhje me planet dypalëshe me vendet e huaja).

Qendra e trajnimit "Dr. Gjosef Kruzel" është një qendër në të cilën zhvillohen trajnime të specializuara (kurse, seminare) në disa fusha dhe tema, me synim përmirësimin e aftësive menaxheriale dhe realizimin e proceseve të punës, si dhe përmirësimin e aftësive dhe aftësitë për kategoritë e ndryshme të personelit në Ministrinë dhe Armatën dhe për punonjësit në organet e tjera të administratës shtetërore nga sektori i sigurisë.

Në dy vitet e fundit, 2020 dhe 2021, në trajnimet e specializuara kanë marrë pjesë gjithsej 493 pjesëmarrës, nga të cilët 277 meshkuj dhe 216 femra, pra 44% femra dhe 56% meshkuj (tabela 1.) Përqindja e lartë e pjesëmarrjes së femrave në trajnimet e specializuara konfirmon përpjekjet e Ministrisë duhet të sigurojë pjesëmarrje të balancuar në trajnime të specializuara.

Tabela 1. Të dhëna të ndara sipas gjinisë për pjesëmarrësit në trajnime të specializuara për 2020 dhe 2021:

Viti	Qendra e Trajnimit „D-r Gjosef Kruzel “				
	Meshkuj	%	Femra	%	Gjithsej
2020	65	66%	33	34%	98
2021	212	54%	183	46%	395

Specializimet:

Në kuadër të veprimtarisë së saj, Ministria ofron specializime. Në vitin 2020 dhe 2021 janë siguruar specializime në fushën e mjekësisë për 5 persona, nga të cilët 2 meshkuj (40%) dhe 3 femra (60%);

Arsimi dhe aftësimi profesional jashtë vendit:

Specializime, trajnime dhe kurse jashtë vendit (kurse në shkollat e NATO-s, Qendrat e Ekselencës; Qendrat partnere për trajnim dhe edukim dhe kurse sipas planeve dypalëshe me vendet e huaja). Të dhënat tregojnë se në këtë segment, përqindja e meshkujve është dukshëm më e lartë se përqindja e femrave që i kanë shfrytëzuar këto mundësi për arsim dhe aftësim profesional. Numri i përgjithshëm i pjesëmarrësve që kanë ndjekur trajnimet jashtë vendit në vitin 2020 dhe 2021 është 279 pjesëmarrës (tabela 2). Prej tyre, 63 pjesëmarrës ose 22% janë femra, dhe pjesa tjetër 216 pjesëmarrës ose 78% janë meshkuj.

Tabela 2. Të dhëna të ndara sipas gjinisë për pjesëmarrësit në trajnime dhe kurse jashtë vendit për 2020 dhe 2021:

Viti	NSHP jashtë vendit				
	Meshkuj	%	Femra	%	Gjithsej
2020	86	79%	23	21%	109
2021	130	76%	40	24%	170

Ndonëse NSHP brenda dhe jashtë vendit është e disponueshme në mënyrë të barabartë si për burrat ashtu edhe për gratë, nëpërmjet ofrimit të mundësive të barabarta, konstatohet se burrat përfaqësohen në një përqindje më të lartë.

3. Ndërhyrjet e propozuara (tregoni ndërhyrjet që besoni se do të reduktojnë pabarazitë gjinore në sektor/zonë)

Nga analiza e kryer për periudhën 2020/2021, evidentohet se gratë janë të përfaqësuara në NSHP dhe ka një rritje prej 12% të numrit të grave që kanë marrë pjesë në trajnimet e specializuara.

Në të njëjtën kohë, një rritje prej 3% e përqindjes së grave të referuara në NSHP është regjistruar në NSHP jashtë vendit.

Tendenca është të vazhdohet me këtë trend, pra të ruhet si dhe të rritet përqindja e arritur, duke respektuar parimin e ekspertizës dhe kompetencës së stafit (gra dhe burra) që do të referohen në NSHP brenda dhe jashtë vendit.

Mundësitë për zhvillim të mëtejshëm në karrierë, si dhe arsimim dhe trajnim të mëtejshëm profesional, është një nga ndërhyrjet më stimuluese që synon uljen e pabarazisë gjinore.

Sensibilizimi gjinor i personelit që është i përfshirë në komisionet përzgjedhëse dhe referuese të NSHP-së brenda dhe jashtë vendit.

Në periudhën e ardhshme, Ministria e Mbrojtjes do të avokojë për rritjen e numrit të grave që do të shkojnë në NSHP brenda dhe jashtë vendit, si dhe me aktivitete që synojnë nxitjen e grave për të shfaqur më shumë interes për NSHP.

4. Rezultatet e pritshme të programit (përshkruani përmes cilave hapa praktik do të arrini rezultatet që do të ofrojnë mundësi më të mira për gratë dhe burrat në zbatimin e programit dhe se si arritja e këtyre rezultateve do të ndihmojë në promovimin e barazisë)

Me ndërmarrjen e disa aktiviteteve gjatë periudhës së monitorimit të nënprogramit 2022-2025, pritet të arrihet:

- rritja e mundësive për aftësim profesional dhe përmirësim të grave për avancimin e tyre në karrierë dhe vendosjen në pozita drejtuese dhe komanduese;
- ngritja e ndërgjegjësimit gjinor, si dhe fuqizimi i kapaciteteve të të gjitha kategorive të personelit në Ministri dhe Armatë, nëpërmjet zbatimit të trajnimeve gjinore, si dhe të anëtarëve të komisioneve për përzgjedhjen dhe referimin e Ministrisë së Mbrojtjes në vend dhe jashtë vendit.
- forcimi i kapaciteteve të trajnerëve gjinorë, shkëmbimi i përvojave dhe mësimëve të nxjerra; Gjegjësisht, Ministria dhe Armata kanë një grup prej 25 trajnerësh gjinor të certifikuar nga NATO, prej të cilëve 17 janë femra dhe 8 meshkuj, të cilët posedojnë certifikatë të bazuar në dhënien me sukses të provimit përfundimtar të trajnimit për trajnerë gjinorë, sipas standardeve të NATO-s.
- me program pritet gjithashtu të arrihet një rritje e përqindjes së kandidatëve të regjistruar për referim në NSHP në vend dhe jashtë vendit me 10 - 20%, si dhe

- rritje e përqindjes së kandidatëve të referuar për referim në NSHP brenda dhe jashtë vendit me 10 - 20%;

5. Trekuesit e prothimit

- - Kompetencat e forcuara të personelit nga Ministria dhe Armata që janë të përfshirë në NSHP (numri i trajnimeve, të dhëna të ndara sipas gjinisë për pjesëmarrësit në trajnimet gjinore);
- - Rritje 10-20% e kandidatëve të regjistruar për referim në NSHP brenda dhe jashtë vendit;
- - rritje e përqindjes së kandidatëve të referuar për referim në NSHP brenda dhe jashtë vendit me 10 - 20%;

6. Buxheti i programit/burimi i fondeve

Në Buxhetin e Ministrisë së Mbrojtjes janë miratuar mjete në vlerë prej 16.000.000 denarë për nënprogramin 11 - Aftësim dhe zhvillim profesional në vend dhe jashtë vendit, i cili do të monitorohet përmes buxhetimit të përgjegjshëm gjinor për vitin 2022.

Në vitin 2021 janë miratuar 24.000.000 denarë, ndërsa me ribalancim janë ulur në 16.600.000 denarë.

Në vitin 2020 janë miratuar 38.000.000 denarë, ndërsa me ribalancimin për shkak të krizës Covid, mjetet janë zvogëluar dhe kanë arritur në 13.000.000 denarë.

Бр. 16-5793/1

од 24.08.2022 година

Ministërja e Mbrojtjes
Sllavjanka Petrovska